

A VILÁGLÁTOTT LEÁNY.

□ Mári a hajdan aranykertnek nevezett Csallóköz gyöngé virágszála volt. Sápadt, májfoltos arcú, nagy, báméskodó tehénszemekkel, melyeket mindig a mennyezetén jártatott, mintha ott valamit keresne; a földre a viláért le nem pillantot volna

□ Az ajkát is mindig fölfelé csücsörítette.

□ De a falujabeli legények azért szépnek, sőt elragadónak találták, mert egyetlen gyerek volt és egy fél házhely nézett rá.

□ Az apja, vagy amint ő szokta nevezni, a papája bálványozta. Ők ketten együtt nagyon megértették egymást. Be-beültek az »első házba« s ilyenkor az öreg csöndes pipaszó mellett gyönyörködött a lányában, a szép Mári pedig gyönyörködött a mestergerendában, vagy az ablakon keresztül, a futó felhőkben. Az anyjok addig udvaron, ölban, szerűn, pitvarban tett-vett, lótot-futott; rossz néven vették neki, ha néha hozzájuk is bepillantott és megzavarta szótlan álmodozásukat.

□ Különben Mári immár a tizenhét éves tavaszt érte meg s a papája úgy vélekedett, hogy jó lenne vőt keríteni a házhoz, mert azt föltételül kötötte ki, hogy a lányától semmi kincsért meg nem válik, hanem a vejének is hozzájuk kell költözni. Mári, ha a vő kérdése szóba került, mindig édesen mosolygott és kereken kijelentette, hogy neki senki más nem kell, csak akit a papája kiszemel a számára. A papája választása pedig a keresztomája fiára, Andrisra, esett. Egy kissé hirtelen szőke, hunyorgós szemű s nem is a legmódosabb fiú volt, de Gódány bá'nak az tetszett benne, hogy vele együtt fél óráig is el tudta szó nélkül rágni a pipaszárat és el tudott gyönyörködni a Mári szemmeregetéseiben.

□ Erzsók néninek ugyan más jelöltje lett volna, azonban a házi béke kedvéért mindenbe bele-nyugodott, csak azt a kívánságát hajtogatta egyre, hogy tegyen szert előbb a lányuk egy kis finom módira, menjen el Nagy-Pozsonyba úri szobalánynak. Gódány bá', ha ilyeneket hallott élete párjától, még hosszabb lélekzetű szippantásokat vitt végbe. Hogy az ő aranyos lánya még finomabb manírú legyen, ez nagyon is a szája ize szerint volt, de megválnia tőle nehezebb esett, tehát egyre halogatta a dolgot.

□ Azonban elkövetkezett az évi nagy szárazság. A nap gyilkos heve kiaszalta a gabnaszemeket, mogyorószemekké törpítette el a burgonyát, és a rét fűvét úgy lepörkölte, hogy a tücskök öngyilkossá lettek. Ráadásul a nyár elején moslékra fogott malacok őszre a rossz tápláléktól valami japán beri-beri betegségbe estek és rakásra hulltak. Pedig e jámbor süldőknek az volt a rendeltetésük, hogy őszre kelve búsás áron eladódjanak s a tejfalusi búcsúra Márinak egy szép öltözettel kedveskedjenek.

□ Mári búskomorságba esett. »Hervadása liliomhullás volt, ártatlanság képe s bánaté.«

□ A papájának kezdett a pipa nem izleni s egy reggel kijelentette, hogy nincs más módja, Mári el fog menni Nagy-Pozsonyba úri szobalánynak: hadd keresse meg a búcsúra való öltözet árát.

□ És ezen a ponton kereszteződött a Mári életútja a mi szerény pályafutásunkkal. Már megúntuk azt a sok nagyvárosi kisasszonyt, a kik minden hónapban helyet és gavallért cserélnek, de azért főkapitányi tilalom mellett nincs megengedve, hogy a magaviseletükről szóló rovatot

az igazsághoz hiven töltsük ki, mondom, meg-
úntuk a pozsonyi cselédeket s elhatároztuk, hogy
egy ártatlan falusi lánykát szerzünk, a kit magunk
fogunk a szükségésekre kioktatni.

□ Mári volt az első jelentkező s együgyü arca
nekem, a nőmnek, a leányomnak meg a két
jogász sógoromnak annyira megtetszett, hogy mind-
nyájan egyhangulag rászavaztunk.

□ Csak estefelé állított be, mert, hogy a reggeli
vonatról lekésett. No, sebaj. A nőm meghagyta
neki, hogy kössön kötényt, rakjon tüzet és ha
begyújtott, jöjjön be megjelenteni.

□ De Mári nem jelentett semmit, hanem egyszer
csak azt vesszük észre, hogy konyha, folyosó,
ebédlő, szalón, mind tele van fojtó füsttel.

□ »Teremtő Isten! Csak nem gyújtotta fel az a
szerencsétlen a házat?!«

□ Rohanunk ki nagy ijedten, hát a mi Márink
vereslő szemekkel még egyre rakja a tüzet, de
sehogysem akar lángra kapni. Az történt, hogy
Márinak nagyon megtetszett a szelelőlyuk fogantyúja
s addig huzigálta, hogy sikerült neki a levegőt
teljesen elzárni.

□ Hanem ez, utóljára is, akárkivel megtörténhetik.

□ Este megkérdeztük tőle, hogy ismeri-e az órát.
Biztosított róla, hogy igenis, ismeri. »No, ha is-
meri« — mondom néki — »költsön fel engem
fél hétkor«. Épen egy órával később jött be a
csengetésre s akkor kiderült, hogy ismerni ismeri
az órát, mert látott már olyat eleget, de a római
számokról homályos sejtelme sincs.

□ De, bár ő már maga hajnali 4 óra óta talpon
volt, még csak tüzet sem rakott. A mint felkelt,
rátaposott a macskára, az meg végig karmolta s
ő azután 8 óráig mindcsak vérző sebeit kötöz-
gette.

□ »Jó, de most takarítsa ki legalább a ruhámat«
szóltam hozzá bosszúsan.

□ Egy negyedóra múlva visszahozta bemaszato-
lva. A kabátot elejtette az udvaron a porba, a mellé-
nyemet pedig megfürdette a vizes dézsában.

□ Ennyi fáradság után már megérdemelte a
reggelit, el is költötte becsülettel. Hanem akkor

csak előállott, hogy neki ki kell menni a vasuthoz.
Ma bejön a papája s ha ő elébe nem megy, nem
talál magától hozzánk. Mit volt mit tenni, eleresz-
tettük. Épen délre vetődött vissza, a papája nem
jött meg. Akkor a nőm leküldte a pincébe szénért,
azonban alig hogy felhozta, varázslat történt. A
vizvezeték csapja fölmondta a szolgálatot. Az
emeleti lakók is ijedten ujságolták, hogy ők hasonló-
képen jártak. Már mesteremberért akartunk kül-
deni, mikor eszembe jutott, hogy hátha megint
Mári a ludas?! Csakugyan, mialatt a pincében
időzött, ráakadt a főcsapra s addig forgatta csupa
kiváncsiságból, hogy végre is elzárta az egészet.

□ Az ebéden mind ő, mind mi minden nagyobb
baj nélkül átestünk. Csak a sógoraim mulattak
nagyokat, mert Mári, ahányszor ki- vagy belépett
az ebédlőbe, először mindig megfordult a saját
tengelye körül, azután tette be az ajtót. Külön-
böző ürügyek alatt vissza-visszaszólitották, de ő
mindannyiszor hűségesen megcsinálta a kör-
forgást.

□ Az ebédnek különben mind az izével, mind a
mennységével meg volt elégedve. Csakhogy utána
megint a papája elé akart menni a vasuthoz és
mert nem engedték, a mosogatást igen komor
hangulatban végezte el, ámbár, csodára, nem tört
össze többet három tányérnál.

□ Az ozsonnánál és vacsóránál megint kedvre
derült.

□ Azonban már napközben is megfigyeltük, hogy
el-elfogta a csukló köhögés. A nőm jóféle herba-
teát ajánlott fel neki, de ő azt mondta, hogy
annak legbiztosabb orvossága, ha kenyeret víz
magával az ágyba és elalvás előtt azt majszol-
gatja. Isten neki! Hát csak majszolgassa!

□ Egyszerre éjfél tájban Mári hörögni kezd, zajt
csap, mintha betörők fojtogatnák.

□ Rémulten riad fel s szalad össze az egész ház.
□ Mári már kékül, zöldül s kérdéseinkre nem bir
feleletet adni.

□ A holdogtalan nemcsak kenyérral, hanem el-
dugott csirkecombbal is kúrálta a köhögését, de
a csont a torkán akadt s csak mikor egyik sógo-

rom egy pár hatalmas nyaklevest adott neki, tudott tőle megszabadulni.

□ Ezt már mégis megsokaltuk. Elhitettem vele, hogy ha most rögtön haza nem utazik s egy pár hétig nem pihen, elvérzik a torka. Ne tartson semmitől, majd ha meggyógyúl, levelet irunk neki s újra visszajöhet. Meg is ígérte, hogy megteszi, mert ő velünk »igen meg volt elégedve«.

□ Másnap délután beállított az új cseléd, szerény, tisztességtudó s Mária átadta neki a konyha birodalmát.

□ De, csodák-csodája, mintha kicserélték volna! Úgy pörgött a nyelve, úgy kioktatta az utódját, hogy annak már szédült bele a feje. Ezt így tegye! Azt úgy tegye! Ezt a Nagysága így szereti.

Ha a szobába bemegy, sohase jöjjön ki üres kézzel! Az órát minden reggel húzza fel! A köténye mindig tiszta legyen! A szemetes kocsit el ne mulassza! stb. Kijelentette, hogy ő a Nagyságát nem hagyja cserben, hát addig is, míg ő visszatérhet, viselje magát tisztességesen! stb., stb.

□ És én már elképzelem, a mint az »első házban« otthon a papája és Andris szájtátva hallgatják a világlátott Márit. Látom, mikor mint a szerencsés Andris feleségéhez egész falu asszonya eljár tanácsot kérni. Látom, a mint később a saját lányát kiokositja s majd egykor még mint nagyanyó is büszkén meséli unokáinak, hogy milyen más világ járt akkor, mikor ő úri szobalánynak ment finom módit tanulni Nagy-Pozsonyba.

ALBERT JÓZSEF.

